

ગરબાવઠી.

ભાગ ૧ લો.

૨૧૦૯

જ્યારે રામચંદ્રજી તથા લક્ષ્મણજી વનવાસ આપ્યા ત્યારે સીતાજીએ કહ્યું કે હું પણ સાથે આવીશ, તે સમે રામચંદ્રજીએ કહ્યું કે, તમે પિયર જાઓ અથવા અહિં રહેા.

તે વિષેનું ધોળ. ૧

મામેરૂં મોઢા મૂલનુંએ રાગનું, પણ તેમાં એક ડોઢજરતી વળેછે.

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સીધાવતાં, સતી સીતાને આવતાં સાથ; કહે રઘુનાથ; પધારો પીયર પ્યારી.

નહિતો અહિં રહેા સસરાના રાજમાં, હેતે હળીમળી સાસુ સંગાથ; નહિતો જોડી હાથ; પધારો. ૧

અમે વસ્તીમાં નહિ વસિયે વીનતા. અમે કરશું જઈ વનવાસ; તમે પામો ત્રાસ; પધારો.

સાથે રથ કે ધોડું નહિ રાખીએ. નહિ રાખિયે દાસી કે દાસ; કોઈ અમ પાસ; પધારો. ૨

તમે કોશનો પંથ કિષો નથી. ચરણે ચાલવાથી પામો થાક; લીટી એવો નાક; પધારો પીયર.

અમે વનફળ ખાઈ ખુશીમાં રહેશું. કોઈ દિવસેતો કેવળ શાક; ના લુણ પાક; પધારો. ૩

આં નયિ મંદીર નથી માળીયાં. નયિ પહોડવા કાળ પ-

લંગ; રંગીત નવરંગ; પધારો.

કરશું ધાસ કે પાનની ઝુંપડી, સુવા સાથરો તે ખુચે ઝંગ;
એમાં શા ઉમંગ; પધારો. ૪

વનમાં હીરનાં ચીરતો નહીં મળે. વનમાં નહિ મળે ફરતાં
ફૂલેલ; કે તેલ ધુપેલ; પધારો.

વનમાં નહિ મળે શાણી સાહેલીયો. કરશો કે સંગે આંતથી
એલ; ઉમંગ બરેલ; પધારો. ૫

ઉબણકાળે વાશે ઊંના વાયરા. એવું દેખીને યાશા ઉધાસ;
બ્યારે જોઈ માસ; પધારો.

વરસે મેઘને ઝળકશે વીજળી. તેવે ટાણેતો તરૂ તળે વાસ;
નહીં છત્ર પાસ; પધારો. ૬

વનમાં ધાતકી રહેછે રાક્ષસ ધણા. ચારે તરફ ફરે બહુ
ચોર; જેનું ધણું જોર; પધારો.

વનમાં વાઘ વરને વાંદર જોવાં. ધણાં વિચરે જનાવર ધોર;
બચે નહિ ઠોર; પધારો. ૭

મોટા પરવત દેખીને માનની. તમે નજરે જોયા નહિજાય;
દિઠે આવા ધાય; પધારો.

તમે રાજકન્યા કાયા કોમળી. વનવાસનાં દુખ ત વેઠાય;
કાયા કરમાય; પધારો. ૮

ધરમાં ઝંધાડું દેખી ડરો ધણાં. નયિ નિસર્યાં કદી ધરખાર;
જો નાજુક નાર; પધારો.

તમે છોટી ઉમર વર્ષ સોળતાં. નયિ સંકટ વેઠ્યાં લગા
તમે કોઈ વાર; પધારો. ૯

પરણી આવીને પીયર ગયાં નથી, તમને મળવાને

છે માય; ચોપે ચિત માય; પધારો.

રાજ જનકજી તમને જામે ઘણા. તેના સંદેશા આવે
સદાય; તેડાં પાછાં જાય; પધારો. ૧૦

બાત બાતનાં બેજન બાવનાં. તમને મોકલશે મહિપાળ;
પુરાણને થાળ; પધારો.

અમે અવધે ફરી જ્યારે આવીશું. લેશું સ્નેહે તમારી સં-
બાળ; ત્યારે તતકાળ; પધારો. ૧૧

હડી મિથિલાપુરો મન માનતી. તેમાં પામશે પરમ વિરામ;
છે આપનું ગામ; પધારો.

ગોરો તમને ગમે તેમ હું કહું. એમ દલપતરામનો શ્યામ;
કહે રાજ રામ; પધારો પિયર ખારો. ૧૨

પછી સીતાજી બોલ્યાં તેવું ધોળ.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

એવું સાંભળી સીતાજી કહે. શુભો સુંદર શ્યામ સુખણ;
ખારા મારા પ્રાણ; સાથે રાખો સ્નેહથી.

જીદા પડવાની વાત વા'લા કહેા. તેતો બાલ લાગે તીખા
ખાણ; રઘુકુળ બાંણ; સાથે રાખો. ૧

સ્વામી જ્યાં તમે ત્યાં ધરે માહરું. તમથો વેગળી તે પરદેશ;
હું જાણું હમેશ; સાથે રાખો.

તમે જોગીનો વેશ જો ધારશે. તો હું જોગણનો ધરું વેશ;
જટા કહું કેશ; સાથે રાખો. ૨

સ્વામી તમેરે સુખી તો સુખ માહરું. તમે દુખમાં તો દુખ
રહ; એમાં શો સંદેહ; સાથે રાખો.

જે કોઈ પરણ્યા પછી રહે પિયરમાં. અવતાર બળો ધીક
એહ; મુવા જેવી તેહ; સાથે રાખો. ૩

સ્વામી તમવિના મંદિર ને માળીયાં. બાસે પરવત મોટા
સમાન; વસ્તી તો વેરાન; સાથે રાખો.

મહાવનમાં બરી વસ્તિ બાસશે. જ્યારે પામીશ દરશન દાન;
કૃપાના નિધાન; સાથે રાખો. ૪

સાસુ સસરોને માત પિતા સહ. બમે જીવો કરો રૂડાં
રાજ; મને મહારાજ; સાથે રાખો.

સ્વામી શૂંકરું બાહ બોળાહને. સ્વામી શૂંકરું સૈયર સમાજ;
કેનું નથી કાજ; સાથે રાખો. ૫

સાચું સગપણ જગમાં સ્વામી તાણું. બીજી સ્વારથિ સધળો
સંસાર; કુટુંબ પરિવાર; સાથે.

મારાં લાડ પાલણ તમે લાલજી. બીજી નથી આંસુનો
લુનાર; કે એકે આધાર; સાથે રાખો. ૬

કાયા પ્રાણ થકી જે જીવી રહે. તો હું તમથી જીવી પડી
છેક; જીવું તજી ટેક; સાથે રાખો.

જે કોઈ જળથી જીવી પાડી માંછલી. રાખે દૂધમાં કરી
વિવેક; જીવે પળ એક; સાથે રાખો. ૭

તમે સુખના સાગર રહે. વેગળા. પછી શું કરું રાજને
પાટ; હવેલીના ઠાક; સાથે રાખો.

મને હીરનાં ચીર ગમે નહીં. મને ન ગમે ધરણના ધાટ
મટાડો ઉચાટ; સાથે રાખો. ૮

હુંતો તમને દીઠે થાઈ દેખતી. આણ દીઠેતો આંધળી બો-
ત; જનમની એ રીત; સાથે રાખો.

મેનો સ્નેહ તોડ્યો સર્વ લોકથી. બાંધી તમ સંગે પૂરણ
પ્રીત્ય ઓરાયું છે ચિત; સાથે રાખ્યો. ૯

જમવું જીવન તમથી જીદાં પડી. હોય વિધવિધનાં પકવાન;
તે વિખનાં નિશાન; સાથે રાખ્યો.

કરિયે ભોજન તમ સંગે ભાવથી. હોય કેવળ શાક કે પાન;
તે મેવા સમાન; સાથે રાખ્યો. ૧૦

પડશે તડકા ને તાપવૈશાખના. તેતો જાણીશ, ચંદ્ર પ્રકાશ;
રહી તમ પાસ; સાથે રાખ્યો.

મુજને મેલો જો પંથ પધારશે. આવી મળવાની ધરશે
ન આશ; નિશ્ચે પામું નાશ; સાથે રાખ્યો. ૧૧

કરતિ વાતઢળી પડી ધરણીએ. નારી જનકી યદને નિરા-
શ; કહે લેતી શ્વાસ; સાથે રાખ્યો.

હ્યા કરિ દેવ દલપતરામને. સતી સીતાને દુખી ઉદાસ;
જતાં વનવાસ; સાથે રાખ્યાં સ્નેહથી. ૧૨

રામચંદ્રજીએ સીતાજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ. ૨

“ માએરૂં મોઘા મૂલનું. ” એ રાગનું.

સ્વમિત્રી પૂરી લંકા સોહામણી.

જ્યાં રાજેછે જનક કુમારી; પ્રીતમ લખે પ્યારીને-

રહે અખંડ એવાતણ તમતણું.

એવી આશોષ વાંચો અમારી; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧

ગોરી દૈવના જોગે જીદાં પડ્યાં.

પણ પ્રાણ મારા તુજ પાસ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

બેસું બાગ બગીચે કે બંગલે.

રહું તમવિના અધિક ઉદાસ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૨

તારો સ્નેહ ઘડિયે ઘડી સાંભરે.

તારો બાવ બુલ્યો કેમ જાય; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

તારા હેતથી હૈડું ભરાય છે.

તેતો લેખણથી ન લખાય; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૩

મારે અર્થે તમે બાળાપણ થકી.

તજ્યાં સઘળો પીયર પરિવાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

મારાં લેશ વચન નથી લોપિયાં.

નથી કોપીયાં કદીએ લગાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૪

તારી નમ્રતા અમ્રતથી ગળી.

વળી શાંભિતો શાંત સ્વભાવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

જ્યથી મનની ઉદાસી તુરત મટે.

તારા બોલનો એવો બનાવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૫

ગોરાદે તારા મુણ કેમ વીસરે.

કેમ વીસરે વાલપ બંધો વેણ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

હેતે હસ્તું વદન તારું વીનતા.

મારાં નીરખવા તલખે છે નેણ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૬

દિવસે તુજવિના દિલમાં ગોઠે નહીં.

પીવું પાણી કે જમવું અનાજ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

રાતે રોઝને આંખો રાતી થઈ.

લોક પૂછેતો આવે છે લાજ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૭

ગોરી મનમાં ધીરજ ધરી રાખવી.

કાલે ભાગશે બવના વીજોગ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

જ્યથી રીઝે આપણને જગતપતી.

નવો અહોનીશ કરવો ઉદ્યોગ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૮

જેજે વ્રજ પાડોશીયો શુદ્ધ છે. તેને

પ્રીતથી કહેજો પ્રણામ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

વિભીષણ મારા મિત્ર પવિત્રને.

કહેજો જરૂરનું હેાય જો કામ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૯

જોઈતી વસ્તુ જરૂર મંગાવજો.

કશી વાતે મુઝાશો ન મન; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

કાલે દેખીશું દીવસ આનંદના.

જાશે વિસરો આ દુઃખ ભર્યા દંત; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧૦

જેજે પ્યારી તમારી સાહેલીયો.

તેને પણ મારા કહેજો જૂહાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

સાસુ સસરાની આશીષિ સુંદરી.

મળશું ભામનીને ભરતાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧૧

વધે રનેહ ને સંપ સુજન સાથે.

તેવી તન મન રાખજો ટેવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

અમે થોડી અવધે હવે આર્વશું.

એમ દલપતરામનો દેવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧૨

સીતાજીએ રામચંદ્રજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સ્વસ્તિત્રી સુભસ્થાન સોહામણં.

જ્યાં રાજે સદા રઘુનાથ; કાગળ લખે કામની.

લખે લંકા યકી સાતા સુંદરી.

- હૈતે વંદે જોડી જોડ હાય; કાગળ લખે. ૧
- પત્ર આબો તમારો પ્રીતે બપો.
- વા'લા વાંચી થયો વીશરામ; કાગળ લખે.
- પણ જીવન તમથી જીવંત પડે.
- ધણા દિવસ થયા ધનશામ; કાગળ લખે. ૨
- માટે મળવાને મન અકળાય છે.
- ધડી એક તે જીવ જોવી જાય; કાગળ લખે.
- મારાં નેણનાં નીરથી નાથજી.
- સૂતાં રજનીમાં સેજ ભોંજાય; કાગળ લખે. ૩
- ધેર આલો હવે તો ધણી થઈ.
- નહિતો જીવડો જાશે જરૂર; કાગળ લખે.
- દૈવે પાંખો આપી હોય પીડમાં,
- ઉડી આવું દેશાવર દૂર; કાગળ લખે. ૪
- વા'લા નિત્ય નવાં વારતા વાંચીએ.
- જેથી પામીએ પૂરો પ્રમોદ; કાગળ લખે.
- ચતુરાઈના ચોજ હું ચાળવું.
- આવો વિદ્યાના કરીએ વિનોદ, કાગળ લખે. ૫
- તાંબા કુંડી ઊંડી રૂડી આપતી.
- ભાવે ભરૂં માંહી નિરમળાં નીર; કાગળ લખે.
- જેસો બાજોડું ચડી મારા ચોકમાં.
- સ્વામી નવરાવું ચોળી શરીર; કાગળ લખે. ૬
- કરૂં સરસ રસોઈ રૂડી રીતથી.
- પ્રીતે પરચીને ખેસું હું પાસ; કાગળ લખે.
- એવા દિવસ તે ક્યારે દેખાડશો.

ક્યારે અંતરની પૂરણા આશ; કાગળ લખે. ૭

સ્વામી તમ વિના પીયર ને સાસર.

સુનો લાગેછે સઘળો સંસાર; કાગળ લખે.

મારા માયાયી મોઢા પ્રભૂ તમે.

મારા આતમાના છો આધાર; કાગળ લખે.

આવે પરબના દિન સુખ સરવને.

હુંતો શેકે ઉદાસી સદાય; કાગળ લખે.

ગાજે મેઘને દમકે જો 'દામની.

આખી જામની જંપ ન થાય; કાગળ લખે. ૮

હુંતો સૂતી દેખું સૂખ સેજડી.

ખાલા મંદાર ખાવાને ધાય; કાગળ લખે.

ભરી વસ્તી ઉજડ જોવી બાસેછે.

એક તમ વિના ત્રિભુવન રાય; કાગળ લખે. ૧૦

વાગ્લા હું તમને કેમ વિસરી.

કેમ વિસરું દાદાનું વતન; કાગળ લખે.

પત્ર વાંચ્યાંને વેહેલા પધારજો.

સ્વામી શરિરનાં કરજો જાતન; કાગળ લખે. ૧૧

કોઈને દુખિયાં દેખ્યાંને દુઃખ પામતા.

તેવી નાથ તમારા છે દેવ; કાગળ લખે. ૧૧

આવે અવસરે કેમ કહણ થયા.

તમે દલપતરામના દેવ; કાગળ લખે કામની. ૧૨

સુધરેલી સ્ત્રી વિષે ૫૬. ૩

“ શ્રેષ્ઠ સગાળશા સાધુને સેવે. ” એ રાગનું છે.

જેને સુધરેલી નારી રે, સદા સુખી તે સંસારી; ૧૬.
 નિરમળ નમણાં દીસે નિરંતર, નેહ ભરેલાં નેણ;
 મનને હરે એવાં મુખથી ખરંતાં, વીણિને લઘયે વેણ; જેને. ૧
 સ્વામીના ચિત્તમાં શોક કે ચિંતા, જો જાણે લખલેય;
 હેતે હસાવીને હિંમત આપે, કાપે સઘળો કસેય; જેને. ૨
 પૂછીને જોતાં પ્યારા પતીની, જો મરજી ન જણાય;
 પરધેર તો શેનું પગલુંજ માંડે, પીયર પણ ન જવાય; જેને. ૩
 વરજીના મનની મરજી પ્રમાણે, કામ સદા કરનાર;
 સુંદરી એ બાગ્યશાળીના સાર, સરજી સરજત હાર; જેને. ૪
 સુપનામાં કદિ કોઈની સાથે, ઠંટો કરે નહીં તેહ;
 મેજ વિનાનું મન પણ નિરમળ, નિરમળ દીસે દેહ; જેને. ૫
 આપે પ્રભુ એવો વૈભવ પામો, પામે પુરો સંતોષ;
 સંકટમાં પણ સ્વામીની સાથે, રંચ ન રાખે રોષ; જેને. ૬
 ગામમાં હોય ગરીબ પોતાથી, તેનું જીવે સુખ તોલ;
 દોલજીવાળાની દોલત દેખી, બોલે ન હલકા બોલ; જેને. ૭
 સ્વામીનો શુદ્ધ સ્વભાવ ગમે, મન ગમે સ્વામીને રૂપ;
 પરપતિને તો પત્થર જેવો જાણે, હોય જો ભારે ભૂપ; જેને. ૮
 સાંભળે શબ્દશિષ્યામણના તે, જીવમાં ઓટી જાય;
 દુરગુણ દેખીને દૂરથી નાસે, સદગુણ શિખે સદાયા; જેને. ૯
 આજસ જીવ અતીશે ન દીસે, દીસે ઉદ્યોગી અંગ;

ગંધકીતો જીને દીઠીજ ન ગમે, ન ગમે નહારો સંગ; જીને. ૧૦
 સ્નેહ વધારે ને શોક ઘટાડે, લોકમાં પામે લાજ;
 એવી મળે જી આ દુનિયામાં, સ્વર્ગ ઇચ્છે શકાજ; જીને. ૧૧
 પૂરણ પુન્યથી પુરુષ પામે, નૌતમ એવી નાર;
 દલપતરામ કહે દુનિયામાં, ધન્ય એનો અવતાર; જીને. ૧૨

ભુંડી ભારજી વિષે પદ. ૪.

રાગ પાછળ પ્રમાણે.

ભાઈયો જીની ભારજી ભુંડીરે, તેને પીડા અંતર ઉંડી; ટેક.
 લાજ તજીને લડાઈ કરે નીત, ભાળવા લોક ભરાય;
 સારા માણસના ધરનું વગોણું, જાણું જગતને થાય. ભાઈ. ૧
 જીમ બિલાડી ઊંઘરને જીવે, એમ નાથ સામાં કરી નેણ;
 પગથી તે પ્રગટે માયા લગો, એવાં વાંકાં કાઢે વેણ; ભાઈ. ૨
 સાર ધડી પેઢ ચઢી ટળે તારે, સુખ બંનેને થાય;
 ધડિયે આવીને ઘેર એસે તારે, શર લોહી સૂકાય, ભાઈ. ૩
 પો'રચડે દીન પોઢીને ઉડે, એપે લડાઈનો ચાલ;
 જી લડનાર કોઈ ન જડેતો, પડતાજો પોતાનાં બાળ; ભાઈ. ૪
 સ્નેહ કરી કદી સ્વામી સંધાતે, બેશી ન બોલે વાત;
 ધુમાડાની પેઢે ધુંધવતી રહે, રોષભરી દિન રાત; ભાઈ. ૫
 પેઢે થકી તો ધણીજ પોતામાં, સમજણ જાણે સદાય;
 દૈવ થાકે તો મનુષ્યના મુખની, શિખામણે શું થાય. ભાઈ. ૬
 પંડીત શાસ્ત્ર જાણેલ પુરાણી, સોઢી સબાનાં મનાય;
 માન તજી મુરખીના મોઢાતા, તેજ ટુંકારા ખાય; ભાઈ. ૭
 જીને વિતી હાય તે નર જાણે, સાણે બિજા અહંકાર;

ડાપણનો દહમાંહી કદી, કોઈ મરવ ન કરેશો લગાર; બાઈ. ૮

કુષ્ટ નર વિષે પદ. ૫

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

કહું નર કુષ્ટની કહાણીરે, મુણે સહુ સ્નેહજ આણી;
 મોડું વેલું કામ સુધરે કે બગડે, એ માણસ માત્રની રીત;
 પોતે કર્યું તેતો પાધરું જાણેને, નારીને મારે નિત્ય; કહું. ૧
 સાસુ નણંદ દેરાણી જોડાણીના, સાચા જુઠા મુણી બોલ;
 વાંકવિના વનિતાને તજેતો, તે નર ખરેને તોલ; કહું. ૨
 કાગડે ઘેર્યું ધુડ ફરે જેમ, ગોરી સદા ગભરાય;
 ઘરનાં કરે સૌ દ્વેષ ધણેરો, તેથી જુદો નહિ થાય; કહું. ૩
 સાસરીયાંની સાથે લડી કાઢે, રાંડ ઉપર તે રીસ;
 સારા મનુષ્યની શિક્ષા ન માને, જેને રૂઢ્યા જગદીશ; કહું. ૪
 માનનીનું અપમાન કરે નીત્ય, ગાય નહારો ગાળ;
 તુછ ગણી તિરસ્કાર કરેતો, તે નરનું મોહો બાળ; કહું. ૫
 સમજુનો ટંટો તુરત ટળે કોઈ, ઘરડું આવી કહે ઘેર;
 જાંડું કહે કે આડું જીવે તેનો. પાર આવે શી પેર; કહું. ૬
 પોતેતો ખાય પીયે ઘણું સાંજેને, વસ્ત્ર ધરે શુભ રીત;
 નારીને આપે નિત્ય નહાંતો, કહેા કેમ પ્રગટે પ્રીત; કહું. ૭
 સ્વામી સાંબળતાં વાંક વિના આવી, કામનીને લડે કોય;
 સારો રીતે સંસ્કાન કરે નહિ, હીજડા જેવા હોય; કહું. ૮
 પીયરિયાં પટકુળ ન પૂરેતો, સ્વામી કરે સંતાપ;
 સ્વામી નહિ એતો સ્વામી સ્વરૂપે, પેલા જનમન પાપ; કહું. ૯

શિયળનું ધોળ. ૬

(શિયળ એટલે બલિયાર ન કરવા વિષેનું.)

“બૌચર ભલે આવીયાં.” એ રાગનું છે.

મુગ્ધો સમજી સદ્ગત નર નારિયો;
 મોટો શિયળ તણો મહિમાય, શિયળ પાળો રુનેહથી.
 જે કોઈ શિયળ સારી રીતે સાચવે;
 સરવે સુકળ મનોરથ થાય, શિયળ પાળો. ૧
 સોના રૂપાની શોભા ન સમજીયે;
 શોભા સરસ શિયળ શણગાર, શિયળ.
 જેવાં નકટાંને ભૂષણ નાખ્યાં;
 એવાં શિયળ વિના નર નાર, શિયળ. ૨
 વધે લાજ અધિક ઠિક લોકમાં;
 પરલોકમાં મુક્તિ પમાય, શિયળ.
 સુખ સંપત્તી શિયળથી સેવીએ;
 રિઝે જગકરતા જગરાય, શિયળ. ૩
 મોટે શિયળ સરવ વધે સાચવો;
 તણે કામી હરામીનો સંગ, શિયળ.
 જરિયે ડરિયે ન મરણના ડર થકી;
 બારે ડરિયે શિયળ થતે ભંગ, શિયળ. ૪
 તણ લાજ બેઅદબી ન બોલીએ;
 નહી ડોલિયે મદ જક માંહિ, શિયળ.
 નીચી નજરે સરલ ચીતે ચાલીએ;
 હાંથી મશ્કરી કરિયે ન કાંહિ. શિયળ. ૫

ફાટી આંખે ફરે જે કોઈ ફાતડા;	
તેનું દાટિએ માટીમાં મુખ,	શિયળ.
તજવી તજવી સોમત નિત્ય તેહની;	
જેણે લજવી જનેતાની કૂખ,	શિયળ. ૬
બણવું ગણવું તો તેહનું ધન્ય છે;	
જેણે કૂળને લગાજ્યો ન ડાગ,	શિયળ.
ભણિ ગણિને જે શિયળ ન સામવે;	
એના ભણતરમાં ઉઠો આગ,	શિયળ. ૭
હેવાકુટા ખાલે ખાલ હાંશીએ;	
દેખી ફાંશીને નાશીએ દૂર,	શિયળ.
શિક્ષા સુંદર દલપતરામની;	
જાણી કામની શીખો જરૂર,	શિયળ. ૮

શિયળ વિષેની. ગરખી. ૭

“સુણને સહિલીરે” એ રાગની.

શિયળ તણો મહિમા બહુ મોટો, ખોટો નથી ખરોછે જીરે;
 વેદ પુરાણ કુરાન કિતાબે, અધિક અધિક ઉચ્ચર્યો છે,
 સુણને સજનો જીરે; રેક.
 શિયળ વિના સદગુણ સઘળાથી, જરિયે નહિ શોભાવો જીરે;
 પાઘડી પેહેરી પામરિયો, નહિ શોભે નાગો ખાવો; સુણને. ૧
 હાંડી ઝમરખ તખ્તમાં માંડી, શોભાવ્યું ધર સાડ જીરે;
 દિવા વિના અંધારા ધરમાં, સૌ દેખે અંધારું; સુણને. ૨
 સરવે અંગે સાજૂ તાજૂ, નાવ નવીન બનાવ્યું જીરે;
 પણ તેમાં એક છીંદ્ર પડ્યું તો, તરી ન તેડે આવ્યું; સુણને. ૩

પરમેશ્વરનું બહાનું પકડે, શિયળ ન પાળે સાચું જીરે;
 કવાય પિયેને કયરી ન પાળે, તો જીવ્યાનું કાચું; સુણજી. ૪
 પુત્ર્ય દાન કે પ્રારથનાયા, જરૂરીએ પાપ ન જાણે જીરે;
 લાંચ સિપારશ લેશ ન ચાલે, પરમેશ્વરની પાસે; સુણજી. ૫
 ને બાળા-પણથી ડાહ્યાપણમાં, આંપણ ખોટું મળશે જીરે;
 બુઢાપણ આપણને આવે, તોપણ તે નહીં ટળશે; સુણજી. ૬
 શિયળ થકી સંપૂર્ણ થાશે, પરમેશ્વરની પ્રીતી જીરે;
 દલપતરામ કહે દુનિયામાં, સુખદાયક શુભ નીતી; સુણજી. ૭

સંપ વિપેની ગરબી. ૮

“મીઠડાં ગોરસ લ્યોરે ગોરસ લ્યો.”

એ રાગની છે.

દેશમાં સંપ કરોરે સંપ કરો,
 હારે જે કોઈ સંપ તજીને સુખ માગે;
 તેના સુતેલા શત્રુ જાગેરે, દેશમાં સંપ. ૧
 હારે તજી સંપ લડાલડી આવે;
 તેમાં ગુરત ત્રિજાને કાવેરે, દેશમાં સંપ. ૨
 હારે જે કોઈ વીધા જમીન સાર લડતા;
 રાજ ખોઈને રહ્યા હવે રડતા રે, દેશમાં સંપ. ૩
 હારે હજી હઠયે વિચારી નહિ નેશા;
 ખરેખાત છે હાથમાં તે ખોશોરે, દેશમાં સંપ.
 હારે તમે ટંટા ધરમના ટાળો;
 ને ને ખારો લાગે તે ધર્મ પાળો રે, દેશમાં
 હારે છળ દગા કપટ દ્યો છોડી;

આખા દેશની થઈ આખર થોડી રે.	દેશમાં સંપ.	
હારે કરિ સંપ કાંઈ હું નર હલાવો;		
ફરિ દેશની દશા ફેરવાવો રે,	દેશમાં સંપ.	૭
હારે કોઈનું સાઈ દેખીને શીદ દાઝો;		
તેને જુડાડી મારવા ન બાઝો રે,	દેશમાં સંપ.	૮
હારે માનો દલપતરામની વાણી;		
પક્ષપાત વિના સત્ય પ્રમાણી રે,	દેશમાં સંપ.	૯

રાગ. હોળી. ૯

“રંગરેજ ચુનર મોરી રંગ દ.”

એ રાગની છે.

ગોરી વશિયે સદા સંપ ફરિને,		
જોને ગયા તે દિવસ નહિ દેખિયે ફરીને;	ટક.	
કલેશ તો લેશ કદાપિ ન કરિયે,		
હેતે સંભારિએ હરિને;	જોને.	૧
માનવિમાં મોટી કીરતી મળવિયે,		
હંચાં આચરણ આચરોને;	જોને.	૨
સંપની સંપત્તિ સંચિયે સઘળો,		
દિલમાં કુસંપયિ ડરિને;	જોને.	૩
સંસારનું સુખ પામિયે સરસું,		
મુક્તિ મળે વળિ મરિને;	જોને.	૪
જાનકી, દ્રુપદી, ને કુંતાજી સતિયો,		
એને અનુસરોને;	જોને.	૫
સુખ કોઈને થવા દે ન,		

સ્થિર ન બેસે પોતે ઠરિને;	ભેને. ૬
તિજભરે તાપ ન રાખિયે તનમાં,	
મનમાં ધિરજ ધણી ધરિને;	ભેને. ૭
હેતથી હજિ મજિ હરખમાં વશિયે,	
વહુવર વિગતિથી વરિને;	ભેને. ૮
પૂરણ રાખિયે પ્રેમ પરસ્પર,	
તે નહિ જાય ઉતરિને;	ભેને. ૯
ઠાળિયે તનના સંતાપને ચિંતા,	
એક બીજને ઉચરિને;	ભેને. ૧૦
સુખની ધડી કેમ દુખમાં ગમાવે,	
ભાવે બોલો ખુશિ ભરિને;	ભેને. ૧૧
દલમાં વિચારીને વિગતે શિખામણ,	
શિખેતો સારી સુંદરિને;	ભેને. ૧૧

ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીની ગરબી. ૧૦

“મને રસ્તા વચ્ચે રોકીરે, છેલ છબીલા છોગાળા.”

એ રાગ.

પરિ પૂરણ ભાગ્યે પ્રગટી રે.	વર્નાક્યુલર સોસાયટી.	
જેણે લુચ્ચાઇને કરી નકટી રે,	વર્નાક્યુલર.	૧
સંવત ઓગણિસે પાંચો રે,	વર્નાક્યુલર.	
જેનું જન્મ વર્ષ એ પાંચો રે,	વર્નાક્યુલર.	૨
ફળ ધરછક સાહેબ ફાર્મિસ રે,	વર્નાક્યુલર.	
વળિ વાલિસને પુલ જેમસ રે,	વર્નાક્યુલર.	૩

ગુજરાતી રાજા રાણા રે,	વર્નાકયૂલર.
બહુ મેયર માંહિ લખાણા રે.	વર્નાકયૂલર. ૪
મુળ રાજનગરમાં રોપ્યાં રે,	વર્નાકયૂલર.
પછિ સિવડને તે સોપ્યાં રે,	વર્નાકયૂલર. ૫
સંદેસા પત્ર છપાવ્યાં રે,	વર્નાકયૂલર.
તે ખાંતે ખૂબ ખપાવ્યાં રે,	વર્નાકયૂલર. ૬
કરિ પુસ્તક સંગ્રહ પ્રીતે રે,	વર્નાકયૂલર.
કરિ નિશાળ રૂડી રીતે રે,	વર્નાકયૂલર. ૭
બાળકિયો બણવા બેઠી રે,	વર્નાકયૂલર.
એ રીત પ્રથમથી પેઠી રે,	વર્નાકયૂલર. ૮
બહુ નવા નિબંધ રચાવ્યા રે,	વર્નાકયૂલર.
કવિયોના શોધ કરાવ્યા રે.	વર્નાકયૂલર. ૯
સંવત આઠાની સાલે રે,	વર્નાકયૂલર.
સંભાળી ભાગીલાલે રે,	વર્નાકયૂલર. ૧૦
સાહેબ કરદીસને સોંપી રે.	વર્નાકયૂલર.
એણે આપ ઘણો દઈ આપી રે,	વર્નાકયૂલર ૧૧
બહુ બણપણે કરિ જુગતી રે,	વર્નાકયૂલર.
કરી પાંચ વર્ષમાં પુખ્તી રે,	વર્નાકયૂલર. ૧૨
પ્રતિપાળ પણાની છાપે રે.	વર્નાકયૂલર.
થયા એલક્ષિતન આપે રે,	વર્નાકયૂલર. ૧૩
હીંમતથી હરકોર બાઈએ રે,	વર્નાકયૂલર.
બલપણથી હીમાબાઈએ રે,	વર્નાકયૂલર. ૧૪
દઈ દીધા દામ હજારો રે,	વર્નાકયૂલર.

સમજીને સરસ સુધારો રે,	વર્નાકયૂતર. ૧૫
ખહુ કીર્તિ બુદ્ધિપ્રકાશે રે,	વર્નાકયૂતર.
પોહ્યાચાડી સગ્ગજન પાસે રે,	વર્નાકયૂતર. ૧૬
જેની ચંચળ કવિતા ચાલી રે,	વર્નાકયૂતર.
કોઈ ગામ રહ્યું નહિ ખાત્રી રે,	વર્નાકયૂતર. ૧૭
જેની ચલગત યાત્ર તપાસી રે,	વર્નાકયૂતર.
શીખ્યા મુંઝાઈના વાસી રે,	વર્નાકયૂતર. ૧૮
કરી કુમારિઓને કાતરે રે,	વર્નાકયૂતર.
નિશાળો સમજી રાજે રે,	વર્નાકયૂતર. ૧૯
જેમ ઉગે રતિ આકાશે રે,	વર્નાકયૂતર.
ઉદ્યોગ કરે સહુ આશે રે,	વર્નાકયૂતર. ૨૦
જેજે કાંઈ કરે સુધારો રે,	વર્નાકયૂતર.
તે વળતી થાય વધારો રે,	વર્નાકયૂતર. ૨૧
એમ દેશ સુધરશે આખો રે,	વર્નાકયૂતર.
રૂઢ્યાનાં નિશ્ચય રાખો રે;	વર્નાકયૂતર. ૨૨
એ કામ ધિરજ ધરિ ધરવું રે,	વર્નાકયૂતર.
પરમેશ્વર પ્રીતે કરવું રે,	વર્નાકયૂતર. ૨૩
કમ્ભર બાંધીએ કામે રે,	વર્નાકયૂતર.
દિલ દોષું દલપત રામે રે,	વર્નાકયૂતર. ૨૪

વૈહમ તજવોતી ગરબી. ૧૧

“જે કોઈ અંધિકાજી માતને આરાધશે લોલ.”

એ રાગની.

સુણો શીખ્યા ત્રિવેક એક વાતડી રે લોલ;

છુટે મૂર્ખપણું છેક ખુલે છાતડી રે લોલ.

ગુંધ્યા ગુણ ભરેલા ગ્રંથભણો ભાવથી રે;	
પામો સ્ત્રી સતીના પંથ તે પ્રભાવથી રે લોલ.	૨
તળે વહેમ ભરી વાચ ^૧ વહેમિયે કહારે લોલ;	
ભૂત પ્રેતને પિશાચ સાચછે નહીં રે લોલ.	૩
દોરો ચીઠી મંત્ર જત્ર જૂઠ જાણુને રે લોલ;	
આથા ટૂચકાના તંત્રમાં ન આણુને રે લોલ.	૪
દેતાં દામ કરે કામ દેવ દેવિયો રે લોલ;	
ઠેલે લોક ઠામ ઠામ વાત એવિયો રે લોલ.	૫
કરી મેખ વર્ષ કુંભ ઠગે જોશિયો રે લોલ;	
ઝાડા ઊંજણીને દંભ ઠગે ડોશિયો રે લોલ.	૬
કૈક પુત્ર પુત્રી કાજ ખત્તા ખાયછે રે લોલ;	
તજી લાજ જોગીરાજ પાસ જાયછે રે લોલ.	૭
વશીકરણ તણી વાતથી લુટાય છે રે લોલ;	
ભોળી ભામનીની જાત તે ડગાયછે રે લોલ.	૮
ખરૂં માનીને ખચીત ચીત ચેતજો રે લોલ;	
ધારો ગાવા આવાં ગીત હૈયે હેતજો રે લોલ.	૯
જશે ભૂલ ભરેલા ભર્મ મર્મ જાણુશે રે લોલ;	
પાળવા પવિત્ર ધર્મ ઇચ્છા આણુશે રે લોલ.	૧૦
ભજો રાજધિરાજ મહારાજને રે લોલ;	
થશે કાજ વળી આજ પામો લાજને રે લોલ.	૧૧
તજો તુચ્છ જીવિ ટેવ અહંમેવતા ^૨ રે લોલ;	
રિઝે દલપતનો દેવ દેવ દેવતારે ^૩ લોલ-	૧૨

ઝાર્યો વિષેની ગરબી. ૧૨

“લાવ લાવ સખી એક કાગળ લખિયે હરીનરે.”

એ રાગની.

- અમદાવાદ નામે આજ, શહેર છે સાંરે;
રાજ કંપની કેરું રાજ, પ્રજાને પ્યારે. ૧
- ચૌટા વચ્ચે માણકચોક, શાભા સારીરે;
વસે લક્ષ્મણી બહુ લોક, વડા વેપારીરે. ૨
- નદી સાબરમતી વહે નીર, શહેર સમીપેરે;
દેવતાઓનાં તેને તીર, દેવળ દીપેરે. ૩
- એવી જુગતીઓ જોતાં અનેક, મન લાગે મીઠુંરે;
પણ અચરજ મોટું એક, દૃષ્ટિએ દીઠુંરે. ૪
- તિથિ તેરશ પેહેલે પક્ષ, અષાઢી આવેરે;
ત્યારે ગોરચ પૂજ્યાન્ને લક્ષ, છોડિયો લાવેરે. ૫
- દિન પાંચ લગી એક અંન, મેળું જમેછેરે;
મોટો હરખ ધરીને મંત, રોજ રમેછેરે. ૬
- પૂજે વાવી જવારા ઘેર, ગોરચ રીઝાવારે;
જાય પ્રીતિ મળી બહુ પેર, નદિયે ના'વારે. ૭
- અન્યો અન્ય કરે ઉદમાત, નઠાંરે બકેછેરે;
ગઈ ગોરચ પુજની વાત, છાકી છકેછેરે. ૮
- જેવી હોય હોળીની ઘેર, એથી અતીથેરે;
એણે બડવાની પુત્રિયોપેર, ફુલતા દીસેરે. ૯
- તેનાં માત પિતાને ભાત, પુરાં હશે પાણરે;
જ્યારે સાંભળતાં હશે વાત, થતાં હશે રાણરે. ૧૦
- કોઈ સાહેબ એવો વાત, દેખે એ રીતેરે;

- તેનાં માત પીતાની જાત, પુછેછે પ્રીત રે. ૧૧
- તારે કેવી વધેછે લાજ, મળે સાખાશી રે;
- એવા નિર્લજ્જ લોકો આજ, શહેરના વાસી રે. ૧૨
- કરૂં વિનતિ સમાચાર પત્ર, અવણે ધરજે રે;
- તેનાં નામ લખી સરવત્ર, જાહેર કરજે રે. ૧૩
- ધણી નિંદાના લખજે સ્લોક, દેખાડજે નીતી રે;
- જેથી લાજ પામે એ લોક, તજે તે રીતીરે. ૧૪
- હવે કહુધું જોડીને હાથ, વિવેકીને ગમવા રે;
- એવી નિર્લજ્જ છોડિયો સાથ, ન જાવું રમવા રે. ૧૫
- લૈને ગોરચ પૂજ્યાનું નામ, કામ એ કરવું રે;
- મોટું પાપ ઠરે એ ઠામ, દિલમાં ડરવું રે. ૧૬
- ધરો મોટો હરખ મનમાંહી, વ્રાદીન જોદી રે;
- પણ કૂરવા રોવાનું કાંઈ, ન કરવું તેદી રે. ૧૭
- છોટાપણમાં પડે જે ટેવ, ટળે નહીં ટાળી રે;
- મોટે નીતી શિખો તતખેવ, બોલો સંભાળી રે. ૧૮
- કદા પૂરિયે નહિ કોઈ ઠામ, સાહેદી જૂહી રે;
- લૈયે પરમેશ્વરનું નામ, પ્રભાતે હઠી રે. ૧૯
- પતિ માત પિતાની સેવ, કાંડે કીજે રે;
- જેથી દલપતરામનો દેવ, દિલમાં રાઝે રે. ૨૦

સુંદરમાઈને સાસરે જતાં શીખામ ગુની ગરખી. ૧૩

“અચ્ચકો મચ્ચકો કારેલી.”

એ રાગની.

સુંદરમાઈ ચાલ્યાં સાસરિયે;

મા ખાપ શિખામણુ આપે બેઠેન, લાજ વધારને લાખેણી.

નીચા કુળની નિર્લજ નારી;

બરથારનું વેણુ ઉપાપે બેઠેન,

લાજ. ૧

માગૂછ કહે તે સાંભળને;

કોઈથી વઢવાડ નકરશો બેઠેન,

લાજ.

સાંખી રહેને બાળ્યું સહુનું;

અભિમાન ન અંતર ધરશો બેઠેન,

લાજ. ૨

ધરમાં બેઠાં ધંપો કરિયે;

પરધેર ધાણું નવ જાણ્યે બેઠેન,

લાજ.

તમે ભણ્યાં ગણ્યાં બહુ છો ડાહ્યાં;

તમને ઝાઝું શું કહિયે બેઠેન,

લાજ. ૩

મેલાં ઘેલાં તો નવ રહિયે;

ચટકો મટકો નવ કરિયે બેઠેન,

લાજ.

કોઈ વાત કરે વાંસે લોકો;

એવું ન કદી આચરિયે બેઠેન,

લાજ. ૪

જે સપૂત છે સારી છોડી;

મા ખાપની લાજ વધારે બેઠેન.

લાજ.

મણિ લોહ તણું સોનું કરશે;

સો અતિને એમ સુધારે બેઠેન,

લાજ. ૫

જે સેવ સગાથી તોડેછે

કોઈ વખતે હાથ ધસેછે બેઠેન,

લાજ.

જે સહનું સાડું ધરેછેછે;

તેના દલમાં દેવ વસેછે બેઠેન

લાજ. ૬

સાહેલીને શીખામણની ગરબી. ૧૪
 “મા પાવાતે ગઢથી ઉતરયાં મા કાળીરે.”
 એ રાની છે.

સુતાં ઉઠી સુખ રીતથી,	સાહેલીરે.
પરમેશ્વર ભજવા પ્રીતથી,	સાહેલીરે. ૧
પછી દાતણ પાણી યાપછે,	સાહેલીરે.
જેથી દુરગંધી જાયછે,	સાહેલીરે. ૨
નાહાવું નિત્ય નિર્મળ નીરથી,	સાહેલીરે.
સઘળા જાય મેલ શરીરથી,	સાહેલીરે. ૩
સંતોષે જમિયે જે મળ્યું,	સાહેલીરે.
નહિ ખાઈએ નિત્ય ગળ્યું ગળ્યું,	સાહેલીરે. ૪
પટકુળ ઝાંગાંનહિ પેહેરાંએ,	સાહેલીરે.
ગાવા ન જવું પર શરિયે,	સાહેલીરે. ૫
આભરણાં ઝાઝાં નહિ ધણિયે,	સાહેલીરે.
સદગુણની સોભા પ્રીછિયે,	સાહેલીરે. ૬
નિલંબની સોખત છોડિયે,	સાહેલીરે.
વહાલાથી વેર ન જોડિયે,	સાહેલીરે. ૭
સઘળું સરખું નહિ લેખિયે,	સાહેલીરે.
દલમાં ડાહ્યાં થઈ દેખિયે,	સાહેલીરે. ૮

ભરત ચિત્ર શીખવાની ગરબી ૧૫
 “અલખેલી રે અંબે માત જોવાને જોઈએ.”
 એ રાગની.

આવો આવો રે શિખિયે આજ, ભરતજ ભરવાને;
 ૧ધરેણાં.

૧૦ લાવો રે સધળો સાજ, ચિતરે ચિતરવાને, ટેક.
 ચિતરે ચિતરવાને ભરતજ ભરવા, માત પિતા મન હરવારે;
 જગ કરતાના કરતચ્ચને, કાંઈ કાંઈ ઉતેજન કરવા; ભરતજ. ૧
 પોપટ ચિતરોને પાંજરૂં ચિતરો, ચિતરો ગાયો ચરવારે;
 ફૂલ ઝાડે તો ફૂલડાં ચિતરોને, ચિતરો આંખે મરવા; ભરતજ. ૨
 ચતુર મનુષ્યના ચેહરા ચિતરો, સજ્જનને સાંભરવારે;
 ચિતરો મંડપ ચોરી મધ્યે, વર વહુ ખેડાં વરવા; ભરતજ. ૩
 ભણતર ભણતી કુંવરી ચિતરો, શિખતી પાઠ સુધરવારે;
 પનઘટની પાણિયારી ચિતરો, હેાય જતી જળભરવા; ભરતજ. ૪
 નિર્મળ જળની નદિયો ચિતરો, ચિતરો ગિરિવર ગરવારે;
 નાટકશાળામાં નટ ચિતરો, ચિતરો નરપતિ નરવા; ભરતજ. ૫
 પરવતના પાયામાંથી જે, ઝરણાં લાગે ઝરવારે;
 તે ચિતરોને હિમગિરિ ચિતરો, ડુંડકથી જળ ડરવા; ભરતજ. ૬
 શીતળ વાયુ વાય શિયાળેને, લાગે પાન જિખરવારે;
 વૈશાખે વનવેલી પુલેને, જળ વરસે બાદરવા; ભરતજ. ૭
 ચિતરોને સજની માતની મૂર્તિ, કુષ્ટ કરમથી ડરવારે;
 બાવે પ્રભુના ભજનિક ચિતરો, અવસર અંત ઉગરવા; ભરતજ. ૮
 રતન સહિત રતનાગર ચિતરોને, ચિતરો નાવ ઉતરવા રે;
 સુત ધવરાવતી સુંદરી ચિતરો, પ્રીતે પુત્ર ઉછરવા; ભરતજ. ૯
 ઝમઝપ ચિતરોને હાંડિયો ચિતરો, ભાંચ જાજમ પાથરવા રે;
 ખૂંચસુરતની છબિયો ચિતરો, રંગમેહેલમાં ધરવા; ભરતજ. ૧૦
 વિષ વિષનાં કાંઈ વાસણ ચિતરો, ધરમાં ઘણું વાપરવા રે;
 ગાડિ ખગીને ચારડ ચિતરો, સાંજ સવારે ફરવા; ભરતજ. ૧૧
 ચિતરચકી ચિત ચીંતા ટળવા, શોક સકળ પરહરવા રે;

દક્ષપતરામ કહે દુનિયામાં, સુખથી દિવસ નિસરવા; ભરતજ. ૧

ભરથાર વશ કરવાની ગરબી. ૧૬

“અલબેલી રે અંબે માત જોવાને જાહે.”

એ રાગની.

લલનાં નહિ થાય ભગાર, કામણ મંત્ર કશે;
 આ મંત્ર કરો દ્વિચાર, વશ ભરથાર થશે; ટેક.
 પ્રાણયકી પિયુજ છો પ્યારા, ન્યારા ન રહેા નાથ રે;
 સર્વ થકી લાગોછો સારા, હું વેચાઉ તમ હાથ; કામણ. ૧
 તમ મનમાં રહુ સાજી તાજી, રાજી દેખું રાજ રે;
 જો કદિ જાણું કાંઈ કુરાજી, ડૂબ્યાં દરિયે જહાજ; કામણ. ૨
 માત પિતાએ મોટી કરિને, હેતે સોંપ્યો હાથ રે;
 સુખઆપો કે દુઃખ આપો તમે છો મસ્તકના નાથ; કામણ. ૩
 ગુણસાગર ગંભીર છો સ્વામી, હું અવગુણ ભરિ આજરે;
 પોતાની ગણિ પ્રેમ નિભાવો, બાંધે ગ્રહાની લાજ; કામણ. ૪
 સ્નેહ તમારો જોઈને સ્વામી, જામી મીલકત જેમરે;
 ખૂબ ખુશી થૈ ન રહી ખામી, પામી પૂરણ પ્રેમ; કામણ. ૫
 ભલું કર્યું ભગવંતે મારો, સુકળ કર્યો અવતારે;
 મેહર કરી મન ગમતો આપ્યો, તમ સરખો ભરથાર; કામણ. ૬
 સગાં સરવ તમ સાર તજ્યાં, તજ્યા સૈયર સંગરે;
 દોસ્તિ સરવની દૂર કરી હું, રાચિ તમારે રંગ; કામણ. ૭
 આબ ઊંચોને નીચે અવની, અવર નથી આધારે;
 આશા રાખું એક તમારી, છો સુખના દાતાર; કામણ. ૮

જો સુંદરિને રંઝિરવામી, તો શોભે શણગારરે;
 નહિતો તે શણગાર સરવછે, આગ તણા અંગાર; કામણ. ૯
 દુનિયામાં નર તમને દેખું, બીજા લાલ ફકીરરે;
 તુચ્છગણુંધું તે સઘળાને, હોય અમીર વજર; કામણ. ૧૦
 જળ જંતૂને જળ સંઘાતે, જેવી પૂરણ પ્રીતરે;
 પલકપડે જો દૂર તરફડે, એજ અમારી રીત; કામણ. ૧૧
 પાર ન લે પ્રીતી વરણવતાં, સ્થિર ખેડો એક ઠામરે;
 રાત દિવસ કવિતા રચના જો, રચશે દલપતરામ. કામણ. ૧૨

સગનમાં ફટાણું ન ગાવા વિશેનું ગીત. ૧૭

“ધોળકામાં ધરમશી ફુલતો, મધાડંપર ગાજે”

એ રાગનું.

આપો સૈયર બાઈ એનડી, ગાઈયે ગીત રૂપાળાં;
 મંડપમાં મેલો દીવડો, બલાં થાય અજવાળાં. ૧
 આજ ધડી આનંદની, આજ રજની રૂપાળી;
 સોનાનો સૂરજ હગિયો, આજ દિવસ દિવાળી. ૨
 ગાઈયે ગીત બલાં બલાં, વેવાણીને હરવિયે;
 ખાલ એઅદબી નખોલિયે, જેથી જાત લજવિયે.
 કોળી નાળીના કૂળની, એતો ગાય નઠારૂં;
 આપણે ઉત્તમ જાતનાં, નહિ ગાઈએ નઠારૂં.
 જાતને જાતતો જાણિયે, ખાલે ખાલ જે ધડિયે;
 ખાલે નઠારૂં તો નાયકા, એમાં આઘાં ન પડિયે.
 ઉત્તમ જાતની આરતો, ખોટું ગાતાં લજાશે;

મધ્યમ જાતની માનની, ગીતે મશ્કરી ગાશે. ૬
 મશ્કરી પણ મરજાદની, આપણિ એવ ન ખોલો;
 જરૂર ફાણાની હોય જો, કહું એટલું ખોલો. ૭
 વેવાણને કરો વાંદરી, ગાંઠ પુંછડે વાળો;
 વેરાગી કહાયે વેવાઈને, કાંધે કાંખજો કાળો. ૮
 એથો અધિક વિધે એચરે, નીચી જાતમાં બળવા;
 ખાપ ભાઈ ખેઠા સાંભળે, જવા વેશ્યાના બડવા. ૯
 ધીક પડ્યો અવતાર એ, શબ્દ શું કહિયે જાદા;
 કામની નહિ એતો કૂતરી, મરદ નહી એતો માદા. ૧૦
 સારી શિખામણ ગાઈયે, જ્યથી રામજી રીઝે;
 દસકત દલપતરામના, દિલમાં લખી લીજે. ૧૧

ફાણું તોડવાની ગરબી. ૧૮

“હુંતો ઈશ્વરને પૂજવાને નીસરીરે લોલ ચોખા
 કંકાવટો વીસરીરે લોલ.”

એ રાગની.

હું તે સખી તું કોઈને કહીશમાંરે લોલ,
 લે રહ્યાતા કુંથ રીસમાં રે લોલ.
 કે ખોલ ન આબો મારા ઉચ્ચારમાં રે લોલ.
 ઘડિયે હું પડી વિચારમાંરે લોલ. ૧
 ને માટે રિસાયો જયો સાસુનો રે લોલ.
 એ પ્રવાહ વહે આંસુનો રે લોલ,
 ન પાનને ભુલી હું ગીત ગાનને રે લોલ,

- ૧ કેરા ભાનને રે લોલ. ૨
- થાય શુળતો શરીરમાં રે લોલ,
તૂટી હીર ચીરમાં રે લોલ;
ત્રી સમાન લાગ્યું સાસર રે લોલ,
હોં જો હવે શું કરું રે લોલ. ૩
- ચાંદો આકાશે ભલા ભાગ્યનો રે લોલ.
ઉજ્યો તે જાણું આગ્યનો રે લોલ;
પોપટ જો બોલે મુખે મીઠડાં રે લોલ,
નાં મેં શત્રૂ જોવાં દીઠડાં રે લોલ. ૪
- ૧ વાડીતો ઝાડો ભયંકારથી રે લોલ,
ખોના પાટા જોવી આરશી રે લોલ;
તો ઉઠી જઈ બેઠી દિવા આગળે રે લોલ,
ઠક પડી ત્યાં નજર કાગળે રે લોલ. ૫
- ક્રીષ્ણ શોધતો સ્ત્રિભોધનું ચોપાનિયું રે લોલ,
વાંચવા તે મારૂ મન માનિયું રે લોલ;
ગરબી રૂસાણું તોજ્યાની રૂડા રાગમાં રે લોલ.
ભાળી રૂપાળિ છેલા ભાગમાં રે લોલ; ૬
- લઈને ગાવા લાગી હું જીભે જો ધડિ રે લોલ,
ત્યાંથી ઉઠીને આવ્યા તે ધડિ રે લોલ;
હેત આણી વખાણી વાણી બાલિયારે લોલ,
દિલમાં હરખીને ધણું ડોલિયા રે લોલ. ૭
- જાણ્યું ધનરે ધડીને ધન રાતડીરે લોલ,
છૂટ્યો કલેશ ઠરી જાતડી રે લોલ;

બલે આબો આકાશ ચઢી ચંદ તું રે લોલ
 આપે છે આજતો આનંદ તું રે લોલ.
 એમ વાંચ્યે સ્ત્રીબાધ બાધ ઉપજ્યો રે લોલ,
 બાધ રે કવિ તારું બહું થજો રે લોલ;
 ગરબી સાંભળીને રાખશે ને રશણું રે લોલ,
 પાપ તેને માથે પૃથ્વી તણું રે લોલ.
 બેમાં બુદ્ધિ વિશેષ વાળું ને હશે રે લોલ,
 તુર્ત તે અબોલા તજી બોલશે રે લોલ;
 વીતી વાર તે લગાર નાવે વાળિને રે લોલ,
 સંપે વસો સદા સંભાળિને રે લોલ.
 નથી વસવું મળીને વર્ષ સો ખસે રે લોલ,
 પંખોના માળાની પઠે થશે રે લોલ;
 નહિ ક્યારે કલેશ લેશ કીજીએ રે લોલ,
 પ્યારેથી પ્રેમરસ પીજીએ રે લોલ. ૧
 મહા રાજા ધિરાજ તેથી રીજશે રે લોલ,
 નહિતો ખરેખરા તે ખીજશે રે લોલ;
 રૂદે રાખો રૂડાં દલપતરામનાં રે લોલ,
 કોટી પ્રકારે કેણુ કામનાં રે લોલ, ૧૨

